

L'evolució dels usos privats a Catalunya del 1997 al 2008

The evolution of private language uses in Catalonia between 1997 and 2008

Joaquim TORRES-PLA
Societat Catalana de Sociolingüística - Institut d'Estudis Catalans

Data de recepció: 10 de gener de 2012
Data d'acceptació: 19 de febrer de 2012

RESUM

L'article analitza l'evolució dels usos lingüístics a Catalunya del 1997 al 2008. En aquest període s'ha produït una important immigració provinent de diverses regions del món, superior al milió de persones, i això ha comportat canvis notables en la situació sociolingüística. De manera matemàticament inevitable, han disminuït els percentatges d'ús del català, però, en canvi, se n'ha mantingut bàsicament el nombre de parlants. En la transmissió lingüística familiar intergeneracional, el català ha continuat creixent de manera notable, mentre que les altres llengües han continuat retrocedint. Durant el període estudiat, ha augmentat de manera clara el nombre dels que canvien cap al català en l'esmentada transmissió intergeneracional. Els que adopten el català són sobretot persones de llengua inicial castellana, mentre que els que no tenen cap d'aquestes dues llengües com a inicial tendeixen més a canviar cap al castellà.

PARAULES CLAU: usos lingüístics privats, evolució dels usos lingüístics, transmissió lingüística intergeneracional, llengua catalana, Catalunya.

ABSTRACT

In this paper, a study is made of the evolution of the language uses in Catalonia from 1997 to 2008. A large-scale immigration from different parts of the world took place in this period. This involved over one million people and brought about notable changes in the country's sociolinguistic situation. With mathematical inevitability, the percentages of use of the Catalan language have decreased while the number of Catalan speakers has remained basically stable. In inter-generational family language transmission, Catalan has continued to undergo notable growth while the other languages have continued to recede. In the period under study, the number of persons who have shifted to Catalan in the inter-generational transmission has clearly increased. The persons adopting the Catalan language are above all initially Spanish-speaking, while persons whose initial language is neither Catalan nor Spanish show a greater tendency to shift to the latter.

KEY WORDS: private language uses, evolution of language uses, inter-generational language transmission, Catalan language, Catalonia.

1. INTRODUCCIÓ

Des dels últims anys del segle passat fins al final de la primera dècada de l'actual s'ha produït a Catalunya una gran immigració provinent de diverses regions del món, la qual havia de comportar necessàriament transformacions sociolingüístiques importants; entre aquestes, canvis en els usos interpersonals o privats de les diferents llengües.

L'objectiu d'aquesta comunicació és la descripció i l'anàlisi, des del punt de vista demolingüístic, d'alguns d'aquests canvis en els usos privats. Per poder tractar la qüestió calia trobar enquestes sobre el tema, tant del principi del període com dels darrers anys. Pel que fa al principi del període, l'enquesta més idònia és una d'efectuada el 1997, l'Enquesta Lingüística sobre l'Ús Oral del Català (DGPL, 1998), anomenada *EUOC97*. Aquest recull de dades és en diversos aspectes un precedent de les enquestes posteriors denominades *enquestes sobre els usos lingüístics*, *EUL*, efectuades a Catalunya el 2003 i el 2008, i, per tant, part dels resultats de totes tres són comparables.

En relació amb les enquestes recents, a més de l'*EUL* del 2008, denominada *EULP08* (DGPL, 2011), n'hi ha d'altres; per tant, ha calgut triar les més adequades a l'objectiu fixat. Concretament, he buscat en les enquestes recents preguntes sobre l'ús privat de les quals pogués disposar dels resultats i que fossin plenament comparables a alguna de les preguntes incloses a l'*EUOC97*; és a dir, comparables tant pel que fa al redactat de la pregunta com a les opcions de resposta. He triat, així, dues enquestes recents, cadascuna de les quals té algunes preguntes comparables a les corresponents de l'*EUOC97*. Es tracta de l'esmentada enquesta *EULP08* i d'una de les enquestes que fa periòdicament el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura, concretament l'efectuada del maig del 2008 a l'abril del 2009.¹

Així, d'una banda, empraré les dades de l'*EUOC97* i de l'enquesta del Baròmetre esmentada, per comparar els resultats de les preguntes sobre la llengua inicial i la llengua habitual, i, d'altra banda, les dades de l'*EUOC97* i de l'*EULP08* per comparar els resultats relatius al percentatge global d'ús, la llengua amb els progenitors i la llengua amb els fills.² En primer lloc, m'ocuparé de l'evolució demogràfica bàsica de

1. El Baròmetre té com a objectiu la mesura de les audiències dels mitjans de comunicació, però també inclou en el seu qüestionari algunes preguntes demolingüístiques bàsiques. Dono les gràcies tant a la Secretaria de Política Lingüística com a la Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura, per haver-me permès utilitzar les dades, respectivament, de l'*EULP08* i de l'enquesta del Baròmetre efectuada del maig del 2008 a l'abril del 2009.

2. Pel que fa a l'*EUOC97*, la mostra s'havia construït partint del cens del 1991, i jo he reponderat les dades, tant els percentatges com els valors absoluts, segons la distribució per lloc de naixement de la font censal més propera a la recollida de les dades, que ha resultat ser el padró de l'1 de maig del 1996.

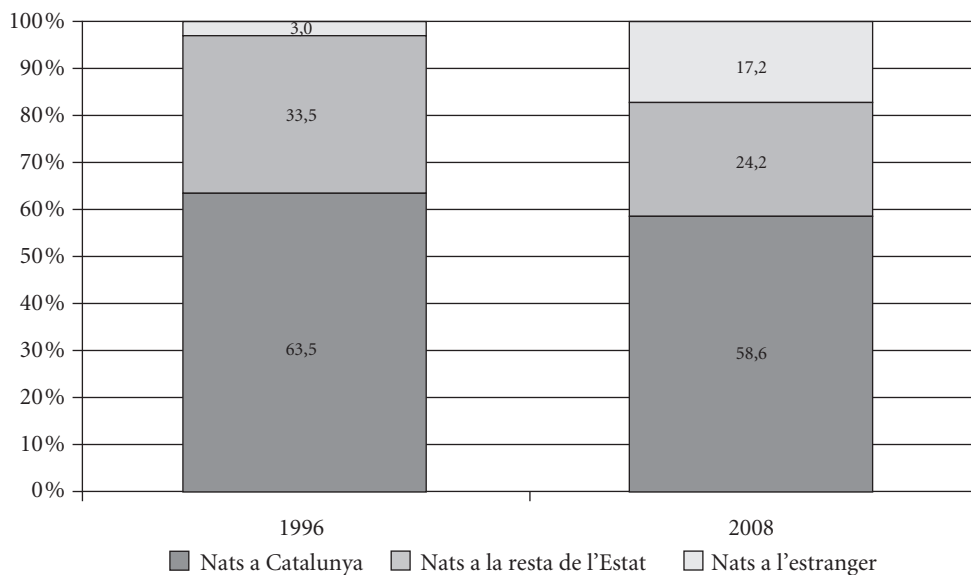
En relació amb l'enquesta del Baròmetre efectuada del maig del 2008 a l'abril del 2009, he reponderat les dades segons la distribució per lloc de naixement del padró de l'1 de gener del 2008, una data més propera a la recollida de la informació que l'emprada en la construcció de la mostra. Encara que l'enquesta del Baròmetre s'efectua a la població de catorze anys i més, a diferència de les altres dues, que s'efectuen als de quinze i més, he considerat que els resultats lingüístics en percentatges per a cadascun dels grups

Catalunya del 1996 al 2008, i després presentaré els canvis produïts durant el període en les funcions lingüístiques esmentades.

2. EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA DE CATALUNYA DURANT EL PERÍODE

Una manera de mostrar l'evolució demogràfica produïda a Catalunya durant el període analitzat consisteix en la presentació dels canvis en la població adulta des del punt de vista de l'origen. Tal com es pot veure en el gràfic 1, entre els de quinze i més anys ha crescut notablement el percentatge de nascuts a l'estranger, un 14,2 %, la qual cosa ha fet disminuir apreciablement les proporcions de nats a Catalunya i a la resta de l'Estat. Es tracta d'un canvi demogràfic de gran magnitud.

GRÀFIC 1
Població de Catalunya de 15 i més anys, segons el lloc de naixement.
Percentatges. Anys 1996 i 2008

FONT: Dades provinents dels padrons de l'1 de maig del 1996 i de l'1 de gener del 2008 (Idescat).

definit pel lloc de naixement serien bàsicament els mateixos per als dos intervals d'edat. He emprat les dades poblacionals de quinze i més anys de la font de referència, per poder fer les comparacions.

Referent a l'EULP08, he mantingut els percentatges provinents de la mateixa enquesta, l'últim calibratge de la qual empra com a referència temporal el padró continu de l'1 de gener del 2008, però he utilitzat les magnituds de població d'aquest mateix padró, quan en l'explotació de l'enquesta s'havien emprat les magnituds de població a 1 de gener del 2007.

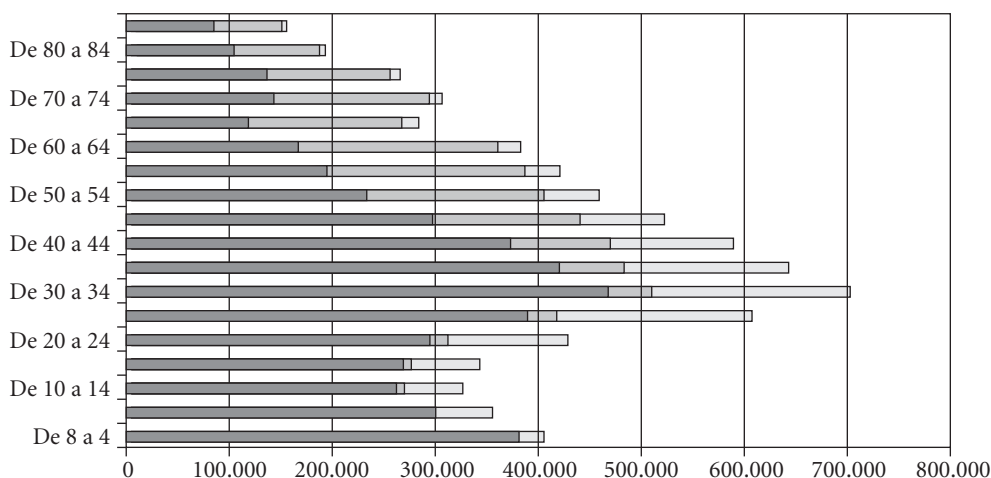
TAULA 1
Població de Catalunya de 15 i més anys, segons lloc de naixement, en valors absoluts.
Anys 1996 i 2008

	A	B		
	1996	2008	B – A	(B – A) / A en %
Nats a Catalunya	3.314.352	3.679.434	365.082	11,0
Nats a la resta de l'Estat	1.728.156	1.521.081	–207.075	–12,0
Nats a l'estranger	155.101	1.079.612	924.511	596,1
Total	5.197.609	6.280.127	1.082.518	20,8

FONT: Dades provinents dels padrons de l'1 de maig del 1996 i de l'1 de gener del 2008 (Idescat).

Si es mira l'evolució en valors absoluts, tal com mostra la taula 1, apareixen més informacions interessants. Resulta que l'augment total de la població adulta és d'una mica més d'un milió de persones, que correspon a un creixement del 20,8 %, i, tal com era d'esperar, la major part d'aquest augment prové de l'arribada de nats a l'estranger. En canvi, hi ha una disminució apreciable de nats a la resta de l'Estat, perquè la immigració d'aquest origen es va concentrar en un període ja llunyà en el temps.

GRÀFIC 2
Edats de la població de Catalunya, per lloc de naixement. Any 2008

	De 0 a 4	De 5 a 9	De 10 a 14	De 15 a 19	De 20 a 24	De 25 a 29	De 30 a 34	De 35 a 39	De 40 a 44	De 45 a 49	De 50 a 54	De 55 a 59	De 60 a 64	De 65 a 69	De 70 a 74	De 75 a 79	De 80 a 84	De 85 i més
■ Nats a Catalunya	379.915	300.368	261.614	268.010	294.359	388.903	466.564	418.049	371.919	296.158	233.151	193.470	165.395	117.896	142.612	135.559	103.727	83.668
■ Nats a la resta de l'Estat	4.690	5.835	6.430	8.393	15.843	28.125	42.782	63.114	95.800	142.212	170.570	192.352	193.369	148.414	150.650	120.231	82.713	66.513
■ Nats a l'estranger	19.683	47.821	57.595	64.726	116.548	188.992	192.886	159.559	119.540	82.617	54.025	34.245	22.502	16.528	10.709	8.271	4.947	3.517

■ Nats a Catalunya ■ Nats a la resta de l'Estat ■ Nats a l'estranger

FONT: Elaborat a partir del padró continu del 2008 (Idescat).

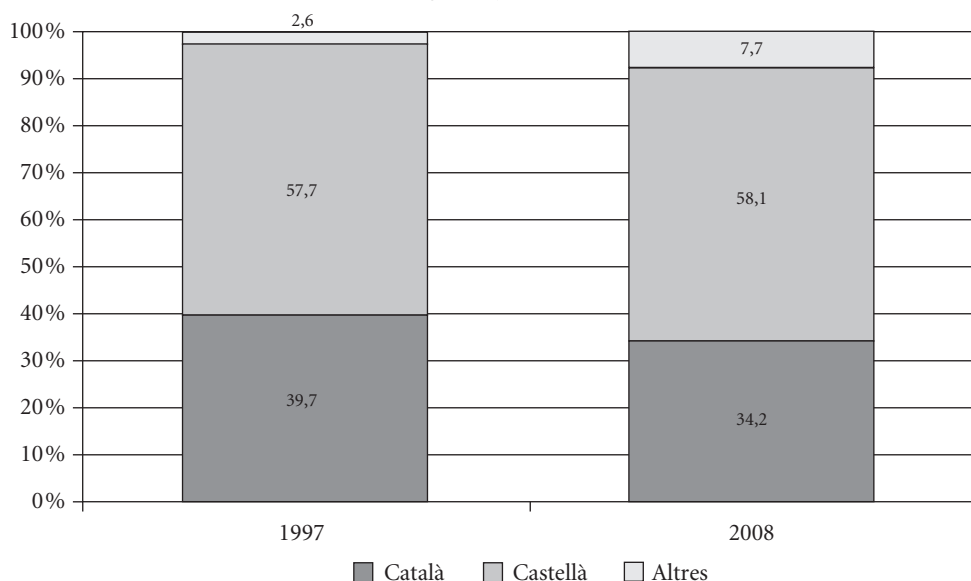
L'augment tan important dels nats a Catalunya, de quasi un 1 % anual, pot ser causat, entre altres motius, per la conjunció de dos factors. Un d'aquests és que gran part dels afectats per la mortalitat durant aquest període són nascuts a la resta de l'Estat integrants de la gran immigració del tercer quart del segle passat. L'altre factor és que entre els que han entrat al grup dels adults durant el període analitzat, és a dir, els que el 2008 tenien de 15 a 27 anys, la gran majoria són nats a Catalunya (vegeu gràfic 2).

3. LLENGUA INICIAL

La primera funció lingüística de la qual presento l'evolució és la llengua inicial, és a dir, la primera llengua parlada, perquè es tracta d'una informació bàsica que cal conèixer per poder després interpretar l'evolució dels altres usos. L'impacte de la immigració sobre els percentatges d'aquesta variable no depèn del capteniment lingüístic dels nouvinguts una vegada arribats, sinó només del fet que arribin, ja que es tracta d'una dada individual permanent, que queda fixada en els primers anys de vida. Per això és en certa manera una dada estructural.

En el gràfic 3 podem veure que, en el període considerat, el català disminueix com a llengua inicial de la població en un 5,5 %, mentre que el castellà no varia de manera significativa i el conjunt de les altres llengües creix. Aquest és l'impacte primari sobre les proporcions d'ús de les llengües que ha produït la immigració pel

GRÀFIC 3
Població de Catalunya de 15 i més anys. Llengua inicial.
Percentatges. Anys 1997 i 2008

sol fet d'arribar, independentment dels efectes sociolingüístics posteriors d'aquesta arribada.

TAULA 2
*Població de Catalunya de 15 i més anys, segons llengua inicial,
en valors absoluts. Anys 1997 i 2008*

	A	B		
	1997	2008	B – A	(B – A) / A en %
<i>Català</i>	2.063.451	2.149.328	85.877	4,2
<i>Castellà</i>	2.999.020	3.653.211	654.190	21,8
<i>Altres</i>	135.138	477.588	342.451	253,4
<i>Total</i>	5.197.609	6.280.127	1.082.518	20,8

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EUOC97 i del Baròmetre efectuat entre el maig del 2008 i l'abril del 2009.

L'examen de l'evolució de la població en valors absoluts durant el període mostra, tal com es pot veure a la taula 2, que tots tres grups de llengua inicial creixen, encara que el de llengua catalana és el que creix menys. El grup de llengua inicial castellana creix en bona part perquè una proporció substancial de la immigració prové de l'Amèrica del Sud.

A partir d'aquestes xifres caldrà examinar les relatives als altres usos interpersonals, que desgranaré seguidament. Tenint en compte, tanmateix, que la comparació referent a la llengua inicial es basa en preguntes amb només tres opcions de resposta («català», «castellà» i «altra»), mentre que algunes de les comparacions que faré més endavant es fan amb preguntes amb una opció més, l'opció bilingüe català-castellà, i que això cal tenir-ho en compte a l'hora d'interpretar les dades.

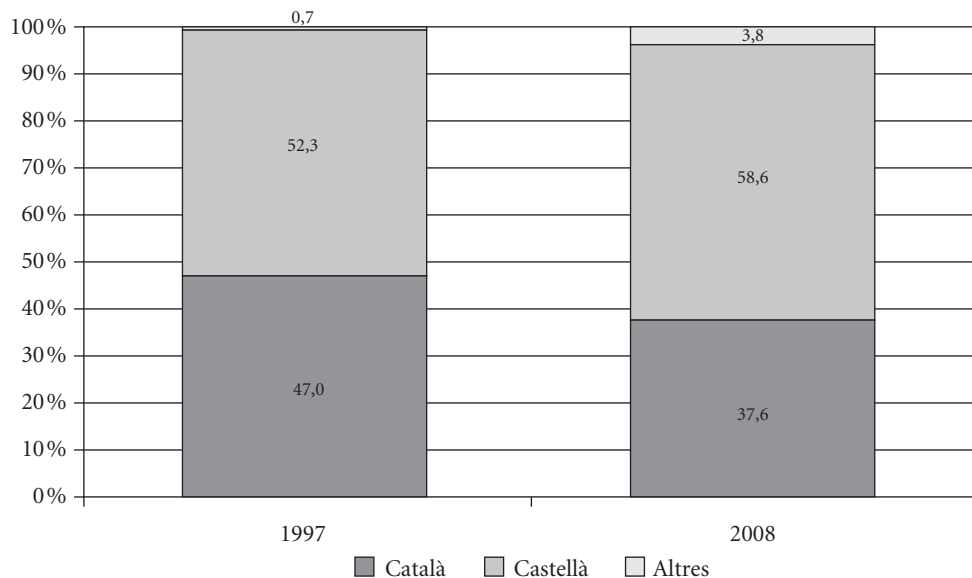
4. LLENGUA HABITUAL

La significació concreta que els enquestats atorguen a la pregunta sobre la llengua habitual no és clara del tot i per això la qüestió ha estat objecte de reflexió (per exemple, a Fabà, 2011, p. 77-80). Aquesta reflexió ens porta a creure que els enquestats interpreten majoritàriament que la llengua habitual és la de més ús, però també n'hi ha que la veuen com la llengua amb què s'identifica lingüísticament l'individu.

Tal com es pot veure en els gràfics 3 i 4, durant el període estudiat el català disminueix en percentatge de manera més accentuada com a llengua habitual que com a llengua inicial. En aquest darrer ús disminueix en un 5,5 %, tal com indica el gràfic 3, mentre que en el cas de la llengua habitual el gràfic 4 mostra que el decreixement és del 9,4 %, quasi el doble. En valors absoluts, això es tradueix en una lleu disminució del nombre dels que declaren parlar habitualment el català, tal com es pot veure a la taula 3, contràriament al que passa en el cas de la llengua inicial, en el qual el català augmenta lleugerament. Tot plegat indica que la disminució del català com a llengua

habitual no es deu exclusivament al capteniment lingüístic dels nouvinguts, ja que si fos així no disminuiria més que la llengua inicial, sinó que obeeix a canvis en el comportament lingüístic de la població no immigrada. Concretament, atès allò esmentat abans, a canvis en l'ús predominant i en la llengua d'identificació.

GRÀFIC 4
Població de Catalunya de 15 i més anys. Llengua habitual.
Percentatges. Anys 1997 i 2008

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EUOC97 i del Baròmetre efectuat entre el maig del 2008 i l'abril del 2009.

TAULA 3
Població de Catalunya de 15 i més anys, segons llengua habitual,
en valors absoluts. Anys 1997 i 2008

	A	B		
	1997	2008	B – A	(B – A) / A en %
Català	2.442.876	2.361.328	–81.548	–3,3
Castellà	2.718.350	3.680.154	961.805	35,4
Altres	36.383	238.645	202.262	555,9
Total	5.197.609	6.280.127	1.082.518	20,8

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EUOC97 i del Baròmetre efectuat entre el maig del 2008 i l'abril del 2009.

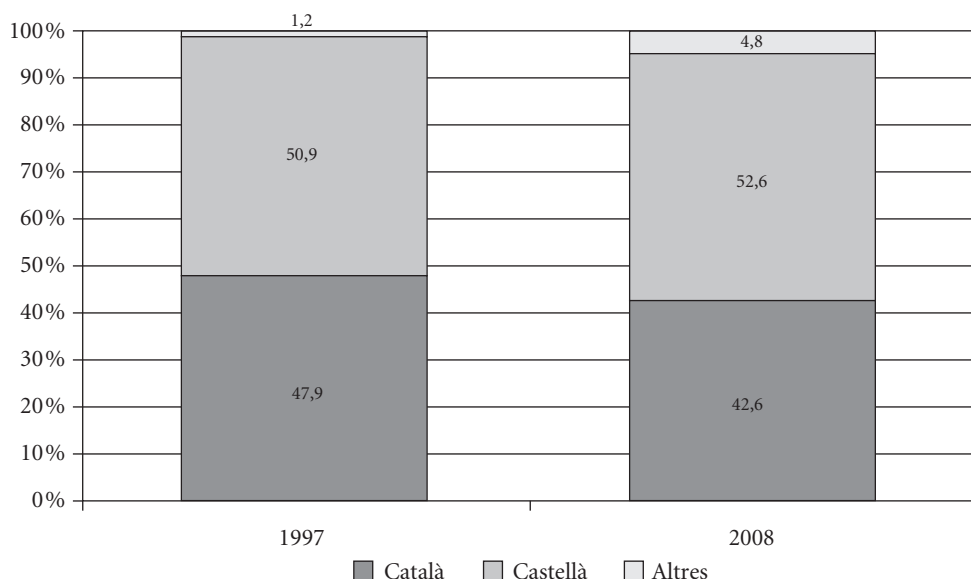
D'altra banda, cal tenir en compte que, si comparem els percentatges d'ús del català com a llengua inicial i habitual en cada un dels dos moments estudiats, el 1997 i el 2008, en ambdós casos l'ús habitual és clarament més alt que l'inicial. Hi ha, per tant,

una part de la població que inicia el seu recorregut vital en castellà i posteriorment considera que el català és la seva llengua habitual. El que passa és que al llarg del període estudiat disminueix el percentatge de progrés del català en aquest aspecte, ja que passa del 7,3 % el 1997 al 3,4 % el 2008. Per tant, el canvi bàsic que hi ha hagut des d'aquest punt de vista durant el període analitzat consisteix en què ha disminuït l'avenç del català com a llengua principal durant la vida de les persones, tot i que aquest avenç continua produint-se.

5. ÚS LINGÜÍSTIC EN GENERAL

L'evolució del percentatge d'ús del català en general durant el període analitzat, que podem veure en el gràfic 5, permet verificar que el resultat sobre la llengua habitual no es refereix exclusivament a l'ús, cosa que confirma el que s'ha comentat abans sobre la qüestió. En el gràfic 5 es pot veure que el percentatge d'ús del català disminueix un 5,3 %, la qual cosa constitueix un decreixement clarament menys accentuat que el que es dona en el cas de la llengua habitual, que és del 9,4 %, tal com mostra el gràfic 4. Quan es contempla, per tant, la declaració dels percentatges d'ús de les diferents llengües, es troba que la disminució de la proporció d'ús del català durant el període és similar a la minva de la proporció del català com a llengua inicial. Aquesta dada sembla indicar que la disminució del percentatge d'ús del català respon només al fet de

GRÀFIC 5
Població de Catalunya de 15 i més anys. Mitjana d'ús de les llengües.
Anys 1997 i 2008

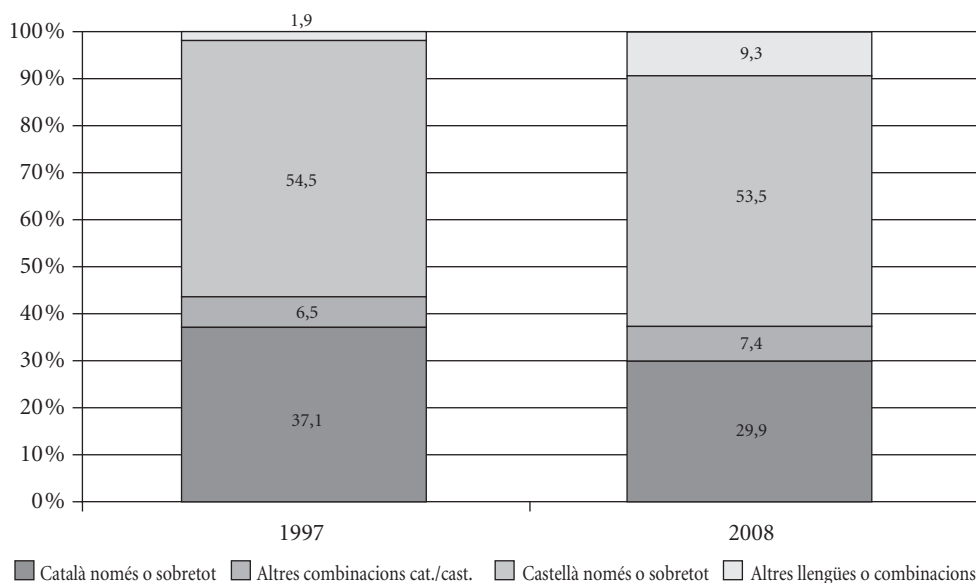
l'arribada d'immigrants, sense que aquesta arribada hagi repercutit en una disminució de l'ús entre la població preexistent. Per tant, la disminució de la llengua habitual respondria a altres motius, diferents de la disminució de l'ús. Cal matisar la solidesa de la comparació entre la llengua habitual i l'ús en general, tanmateix, ja que la dada relativa a la llengua habitual és un percentatge, es tracta de la proporció de persones que contesten «català», mentre que en el cas de l'ús global el que tenim és una mitjana de percentatges, és a dir, de la mitjana dels percentatges d'ús que cada enquestat atribueix al català.

6. LLENGUA AMB ELS PROGENITORS I AMB ELS FILLS

Dos altres usos lingüístics privats dels quals tenim dades per poder-ne fer la comparació 1997-2008 són l'ús amb els progenitors i amb els fills. Es tracta d'elements centrals de la interacció lingüística familiar, i, per tant, representen un percentatge important del total de converses. Cal tenir en compte que, en el cas d'aquests dos usos, a diferència dels anteriors, les opcions de resposta inclouen l'opció «català i castellà», la qual cosa, com s'ha dit abans, cal tenir present a l'hora d'analitzar els resultats.

En el cas de la llengua amb els progenitors (gràfic 6 i taula 4), es veu que els resultats no són exactament els mateixos que els de la llengua inicial (gràfic 3 i taula 2), tot i que sembli que es tracta de preguntes que indiquen el mateix. Així, per exemple, la minva

GRÀFIC 6
Població de Catalunya de 15 i més anys. Llengua amb els progenitors.
Percentatges. Anys 1997 i 2008

TAULA 4

*Població de Catalunya de 15 i més anys, segons la llengua amb els progenitors, en valors absoluts.
Anys 1997 i 2008*

	A	B		
	1997	2008	B – A	(B – A) / A en %
<i>Català només o sobretot</i>	1.928.313	1.879.439	–48.874	–2,5
<i>Altres combinacions cat./cast.</i>	337.845	466.200	128.355	38,0
<i>Castellà només o sobretot</i>	2.832.697	3.349.959	517.262	18,3
<i>Altres llengües o combinacions</i>	98.755	584.528	485.774	491,9
<i>Total</i>	5.197.609	6.280.127	1.082.518	20,8

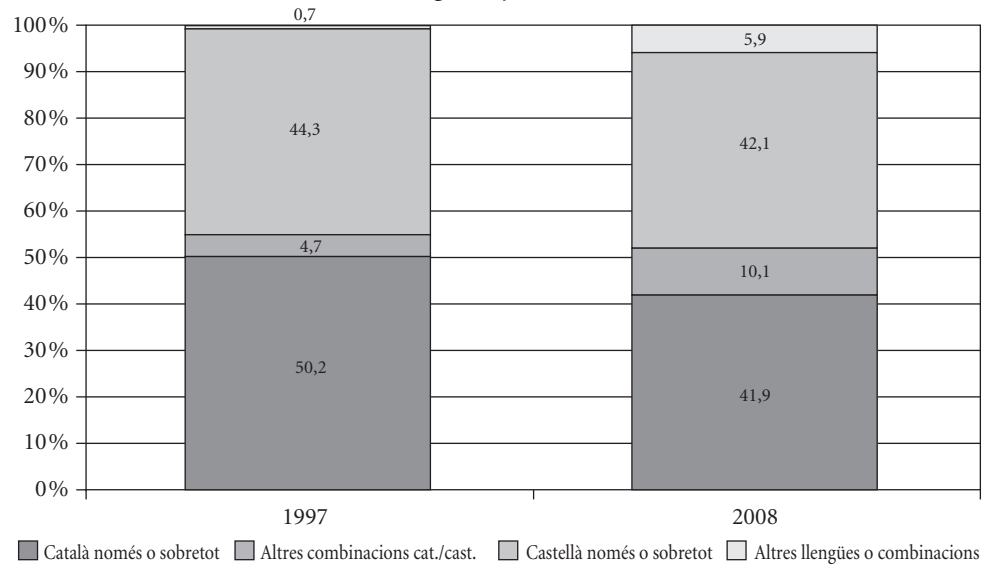
FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EUOC97 i de l'EULP08.

del català com a llengua inicial durant el període és de 5,5 %, mentre que en el cas de la llengua amb els progenitors la disminució és de 7,2 %. La diferència entre els resultats de les dues preguntes es deu bàsicament a dos motius. Un és la divergència en les opcions de resposta que s'acaba d'esmentar, és a dir, que en el cas de l'ús amb els progenitors hi ha l'opció «català i castellà» i en el cas de la llengua inicial, no. L'altre motiu és que a la pràctica resulta que no tots els enquestats interpreten de la mateixa manera les preguntes relatives a la llengua amb progenitors i a la llengua inicial, tal com es posa de manifest a Torres (2011: 84).

Si, tenint en compte aquests condicionaments, s'examina l'evolució percentual de la llengua amb els progenitors durant el període analitzat, mostrada en el gràfic 6, es veu que ha disminuït el percentatge d'ús prioritari del català i ha augmentat la proporció dels que empren el conjunt de les llengües altres, tal com era d'esperar atesa la informació vista. El castellà i les combinacions de català i castellà no varien de manera estadísticament significativa. Si s'examina des del punt de vista de les magnituds poblacionals, tal com indica la taula 4, només el català prioritari disminueix, lleugerament, tot i que l'augment de les combinacions de català i castellà matisa aquest retrocés.

En el cas de la llengua amb els fills (vegeu gràfic 7), també disminueix percentualment l'ús prioritari del català mentre augmenta l'ús d'altres llengües, però en aquesta ocasió creixen les combinacions de català i castellà. Des del punt de vista del nombre de parlants, totes les opcions lingüístiques van a més, encara que l'ús prioritari del català augmenta molt lleugerament, mentre que l'ús del català i castellà creix més que el del castellà prioritari. És interessant remarcar que, tant el 1997 com el 2008, la funció lingüística en la qual s'empra més el català és en la interacció amb els fills, tant tenint en compte les preguntes aquí contemplades com de manera més general. Es tracta d'una informació certament positiva per a la llengua catalana, ja que aquest ús és el més decisiu de cara al futur.

GRÀFIC 7
Població de Catalunya de 15 i més anys. Llengua amb els fills.
Percentatges. Anys 1997 i 2008

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EUOC97 i de l'EULP08.

TAULA 5
Població de Catalunya de 15 i més anys, segons la llengua amb els fills, en valors absoluts.
Anys 1997 i 2008

	A	B		
	1997	2008	B – A	(B – A) / A en %
Català només o sobretot	1.637.128	1.662.862	25.734	1,6
Altres combinacions cat./cast.	153.580	401.898	248.318	161,7
Castellà només o sobretot	1.445.065	1.669.444	224.379	15,5
Altres llengües o combinacions	23.816	234.836	211.021	886,1
Total	3.259.588	3.969.040	709.452	13,6

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EUOC97 i de l'EULP08.

7. LA TRANSMISSIÓ LINGÜÍSTICA INTERGENERACIONAL

La transmissió lingüística intergeneracional es pot mesurar de diferents maneres. Una és la comparació entre els percentatges d'ús amb els progenitors i amb els fills. Vist des d'aquest punt de vista, l'examen de les xifres dels gràfics 6 i 7 mostra que no hi ha hagut gaire variació en la transmissió intergeneracional de les llengües entre el 1997 i el 2008. Tal com indica la taula 6, quan passem de l'ús amb els progenitors a l'ús amb els fills, el català avança un 13,1 % el 1997 i un 12 % el 2008, mentre que el castellà retrocedeix

TAULA 6

Transmissió intergeneracional de les diferents llengües a Catalunya el 1997 i el 2008. Percentatges

	A	B	B – A
<i>Any 1997</i>			
	<i>Llengua amb progenitors</i>	<i>Llengua amb fills</i>	
<i>Altres llengües o combinacions</i>	1,9	0,7	–1,2
<i>Castellà només o sobretot</i>	54,5	44,3	–10,2
<i>Altres combinacions cat./cast.</i>	6,5	4,7	–1,8
<i>Català només o sobretot</i>	37,1	50,2	13,1
<i>Any 2008</i>			
<i>Altres llengües o combinacions</i>	9,3	5,9	–3,4
<i>Castellà només o sobretot</i>	53,3	42,1	–11,2
<i>Altres combinacions cat./cast.</i>	7,4	10,1	2,7
<i>Català només o sobretot</i>	29,9	41,9	12

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EUOC97 i de l'EULP08.

un 10,2 % el 1997 i un 11,2 % el 2008. El conjunt de les altres llengües també retrocedeix en els dos casos. Per tant, malgrat la clara disminució dels percentatges d'ús del català causats per la important immigració, al final del període estudiat aquesta llengua continua avançant en la transmissió intergeneracional en un grau similar al que tenia al principi.

Una altra manera de contemplar la transmissió lingüística intergeneracional és calculant el nombre de persones que, quan es passa de l'ús amb els progenitors a l'ús amb els fills, canvien cap a una determinada llengua, venint de qualsevol altra opció lingüística (vegeu taula 7).

Des d'aquest punt de vista, la taula 7 mostra el nombre de persones que canvia cap al català i cap al castellà el 1997 i el 2008. S'hi veu, en primer lloc, que els que canvien al català són notablement més que els que ho fan cap al castellà, i, en segon lloc, que, mentre els que canvien al castellà es mantenen pràcticament en la mateixa xifra, els que adopten el català han augmentat de manera apreciable. Aquesta és una altra manera de posar de manifest el progrés del català en la transmissió intergeneracional.

Si tenim en compte l'origen lingüístic dels que canvien de llengua en la transmissió intergeneracional, resulta que, entre els que canvien cap al català, tant el 1997 com el 2008, el grup més nombrós és el dels que parlen castellà als seus progenitors. En canvi, entre els que adopten el castellà, el grup d'origen principal no és el mateix en els dos moments.³ El 1997, el grup d'origen més nombrós entre els que canvien al castellà és el dels que parlen combinacions de català i castellà amb els progenitors, mentre que

3. Les dades relatives al 1997 han estat elaborades a partir dels resultats de l'EUOC97 i les del 2008 apareixen a DGPL (2011).

TAULA 7
Població de Catalunya que canvia de llengua en la transmissió intergeneracional, adoptant el català o bé el castellà. En valors absoluts. Anys 1997 i 2008

	A	B		
	1997	2008	$B - A$	$(B - A) / A$ en %
<i>Adopta el català</i>	407.645	506.086	98.441	24,1
<i>Adopta el castellà</i>	98.264	98.191	-73	-0,1

FONT: Elaboració pròpia a partir de l'EUOC97 i de l'EULP08.

el 2008 és el dels que els parlen altres llengües. Això darrer es produeix perquè, en la transmissió intergeneracional, els parlants d'altres llengües tendeixen molt més a canviar al castellà que no pas al català. El motiu principal d'aquest fet és que, atesos els condicionaments que pesen sobre el català, en general el castellà és més necessari socialment per als nouvinguts.

8. CONCLUSIONS

— Durant el període estudiat, el que va del 1997 al 2008, a Catalunya s'ha produït una gran immigració internacional, que suma una mica més d'un milió de persones entre la població adulta. Aquest canvi demogràfic havia de tenir necessàriament conseqüències importants sobre l'ús interpersonal de les llengües.

— Així, s'ha comprovat que han disminuït de manera apreciable els percentatges d'ús del català.

— En nombre de parlants, en canvi, l'ús del català varia molt poc. Algunes funcions, com la llengua inicial i la llengua amb els fills, creixen lleugerament en nombre, mentre que d'altres disminueixen una mica.

— El català manté el seu avenç en la transmissió intergeneracional, mentre que el castellà i el conjunt de les altres llengües continuen retrocedint en aquest aspecte. A més, ha augmentat apreciablement la quantitat de persones que adopten el català en la transmissió, mentre que els que canvien al castellà, més minoritaris, no han crescut en nombre.

— Tant al principi com al final del període, els que canvien cap al català en la transmissió intergeneracional són sobretot persones que parlen castellà amb els progenitors. Els parlants inicials de les altres llengües adopten bastant més el castellà que el català. Això fa que el 2008, els que adopten el castellà siguin sobretot parlants inicials d'altres llengües.

— Aquestes dades porten a pensar que aconseguir una més efectiva aproximació de la població immigrada a la llengua catalana hauria de continuar sent un dels objectius centrals de la política lingüística a Catalunya durant els pròxims anys.

BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

- FABÀ, Albert (2011). «Capítol 3: Les llengües a Catalunya». A: *Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008: Anàlisi*. Volum I: *Les llengües a Catalunya: coneixements, usos, transmissió i actituds lingüístics*. Disponible en línia a: <http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Publicacions/BTPL/arxius/8_EULP_2008.pdf>, p. 63-81.
- DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (DGPL) (1998). *Enquesta lingüística sobre l'ús oral del català entre la població de Catalunya major de 15 anys: Informe i resum*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. [Estudi inèdit]
- (2011). *Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008: Anàlisi*. Volum I: *Les llengües a Catalunya: coneixements, usos, transmissió i actituds lingüístics*. Disponible en línia a: <http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Publicacions/BTPL/arxius/8_EULP_2008.pdf>.
- TORRES I PLA, Joaquim (2011). «Capítol 4: La transmissió lingüística intergeneracional». A: *Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008: Anàlisi*. Volum I: *Les llengües a Catalunya: coneixements, usos, transmissió i actituds lingüístics*. Disponible en línia a: <http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Publicacions/BTPL/arxius/8_EULP_2008.pdf>, p. 82-100.